

CIM RADZI: JAK NAPISAĆ DOBRY TEKST ANALITYCZNY?

Niektórzy rodzą się z lekkim piórem. Mówi się wtedy, że mają talent do pisania, a ich twórczość utożsamiana jest ze sztuką. W Centrum Inicjatyw Międzynarodowych wierzymy, że pisanie to także rzemiosło, które da się biegle opanować. Warsztat i umiejętność zwięzłego wypowiedzania się na piśmie jest dla każdego analityka, komentatora politycznego, akademika czy dziennikarza, jednym z kluczowych elementów pracy. Poniżej przedstawiamy kilka rad, które mogą pomóc osobom stawiającym pierwsze kroki w przelewaniu słów na papier. Pamiętajcie, to jak opakujemy nasz tekst ma znaczenie. Może zwiększyć jego siłę rażenia i oddziaływanie. Ale i na odwrót – bywa, że nawet błyskotliwe pomysły giną w natłoku zdań wielokrotnie złożonych i pustych frazeologizmów.



Cel. Po co piszesz? Pytanie proste, ale kluczowe. Nie warto powielać informacji i analiz, które już istnieją, używając tylko innych słów. Zastanów się dobrze jaki ma być Twój przekaz. Chcesz rzucić światło na rzadko dotychczas poruszaną kwestię? Zasugerować rekomendacje, jak rozwiązać istniejący już problem? A może poddać analizie nowe dane?



Struktura. Kiedy wiesz już, co chcesz powiedzieć, zrób to w możliwie najklarowniejszy sposób. Jasna struktura tekstu sprawi, że będzie się go lepiej czytało. A przecież o to właśnie chodzi, żeby artykuł, analiza czy raport były czytelne. Inaczej, po co niepotrzebnie wylewać tusz na papier? Używaj zatem, wtlaczonej do głów od gimnazjum, ale jakże przydatnej, koncepcji „wstępu, rozwinięcia, zakończenia”. Wprowadź sródtytuły. Powściągnij swój literacki zapał i staraj się, aby poszczególne paragrafy nie zajmowały pół strony. To naprawdę pomoże!



Zwiężłość. Innymi słowy: shorter is better. Deklaracja Niepodległości Stanów Zjednoczonych ma 1323 słowa. Karta Atlantycka jedynie 368 wyrazów. Bądź ostrożny/a jeśli chodzi o użycie zdań wielokrotnie złożonych. Poniżej przykład złego zastosowania i korekta edytora.



Istnieje szereg złożonych i wymagających debaty czynników, które powodują, że możliwe rezultaty interwencji na Ukrainie – militarne, ekonomiczne lub polityczne – są niemal niemożliwe do przewidzenia, a niepewność wokół zaangażowania podmiotów zewnętrznych wywołana jest niebezpieczeństwami i trudnymi do przewidzenia konsekwencjami.



KOREKTA: *Przyszłość Ukrainy jest trudna do przewidzenia. Kwestia interwencji międzynarodowych graczy na wschodzie Europy zależy od wielu czynników i łączy się z poważnymi geopolitycznymi konsekwencjami dla regionu.*



Klarowność. Choć wielu spośród ekspertów CIM jest doktorantami lub szczęśliwymi posiadaczami tytułów akademickich, nasza organizacja jest think tankiem. Ze swoimi publikacjami chcemy dotrzeć do jak najszerzego grona odbiorców, nie tylko do profesorów z uniwersytetu. Pragniemy, aby nasze teksty były jak najbardziej dostępne dla czytelnika. Bez zbędnej akademickiej nowomowy. Nie oznacza to jednak, że zachęcamy do stosowania dziennikarskiego żargonu. Tekst analizy musi być zrównoważony. Tak, aby każdy mógł go przeczytać i zrozumieć. Poniżej przykład zdania, które aż prosi się o korektę.



Wydaje się, że specyfika zhierarchizowania wyzwań na Bliskim Wschodzie i otaczające ten region imponderabilia są kluczowym powodem, dla którego wielu liderów politycznych ma ambiwalentny stosunek do tamtejszych konfliktów, lecz nikt nie pozostaje wobec nich indyferentny.



KOREKTA: *Konflikty na Bliskim Wschodzie od wieków są tematem rozmów w stolicach światowych mocarstw. Wpływ tego regionu na globalną gospodarkę i politykę, nie pozostawia nikogo obojętnym wobec tamtejszych wydarzeń.*



Wiarygodność. Każdy tekst, czy to dłuższy raport czy krótki artykuł blogowy, musi mieć oparcie w faktach. W CIM przywiązujemy do tego szczególną uwagę. Zastanów się z jakich źródeł korzystasz. Czy są one wiarygodne i powszechnie uznawane za rzetelne? Czy każdy Twój argument ma odniesienie do rzeczywistości (np. wydarzenia politycznego, danych statystycznych, badania opinii publicznej)? W tym punkcie nie da się pominąć kwestii plagiatu. Jakakolwiek jego forma przekreśla na starcie każdego analityka, aspirującego do bycia ekspertem w danej dziedzinie.



Kreatywność. The earth is flat, and I can prove it. Staraj się zaskoczyć czytelnika. Powiedz mu coś, czego jeszcze nie wie. Idź pod prąd i szukaj nowych argumentów lub też analizuj dostępne dane w innowacyjny sposób. Kreatywność dla samej kreatywności nie niesie jednak za sobą żadnej wartości. Można napisać solidną analizę w oparciu o rzetelny „research”, która będzie dokładać cegiełkę do debaty politycznej. Jednak jeśli tekst ma się odbić szerokim echem (dzieje się tak głównie z krótkimi formami dziennikarskimi tzw. op-edami publikowanymi w najbardziej poczytnych gazetach na świecie), warto podjąć ten wysiłek.



Aktualność. W analizie stosunków międzynarodowych czasem trzeba chwycić byka za rogi. Co to oznacza? Ni mniej, ni więcej, tylko wykorzystywanie aktualnych wydarzeń politycznych w celu napisania na ich temat tekstu. Kilka lat temu każdy, kto pisał o kryzysie w strefie euro i o sytuacji w Grecji miał pewne miejsce w rubryce gazety. Dzisiaj „na topie” jest kryzys uchodźczy i geopolityczna rozgrywka na Bliskim Wschodzie. Czasem wystarczy jednak wizyta prezydenta, rocznica wydarzenia lub ciekawy cytat, aby wokół tego zbudować argument i przelać słowa na papier.

Studenci politologii i stosunków międzynarodowych w Polsce nie mają wpajanych zasad pisania tekstów analitycznych. To jest fakt. Centrum Inicjatyw Międzynarodowych poprzez swoją działalność i publikacje chce wypełnić tę lukę i rozwijać kadry eksperckie w Polsce.

REKOMENDACJE

- ✓ Czytaj i jeszcze raz czytaj. Bez tego Twój argument będzie jedynie powtarzać wcześniej opublikowane tezy.
- ✓ Analizuj. Zbieraj dowody. Sprawdzaj fakty.
- ✓ Używaj jasnej struktury. Stosuj logiczne przejścia między poszczególnymi sekcjami analizy.
- ✓ Zbijaj kontrargumenty lub, jeśli masz taką koncepcję na tekst, przedstawiaj swoje rekomendacje.
- ✓ Samodzielnie zedytuj to co napisałeś. Kilukrotnie. Nie zapomnij o ortografii i interpunkcji.
- ✓ Trzymaj się głównego przekazu. Nie uciekaj w poboczne wątki. Zwłaszcza w krótszych tekstach.
- ✓ Wymyśl ciekawy tytuł. Taki, który przykuje uwagę czytelnika.
- ✓ Pisz. Ćwiczenie czyni mistrza.
- ✓ I przesyłaj swoje teksty do naszych redakcji (Biuletyn Analiz CIM i blog).

oprac. Michał Romanowski